

Μουσείο
Ελληνικών
Λαϊκών
Μουσικών
Οργάνων

Φοίβος Ανωγειανάκης
Κέντρο Εθνομουσικολογίας

21-22/06/2022

11-12/07/2022

11-12/09/2022

20:30 στην αυλή του Μουσείου

Σαν πλησιάσει ο καιρός, τα μάτια μου να κλείσω
επιθύμώ στον τόπο μου, εκεί να ξεψυχήσω...

Έξι παραστάσεις περιγράφουν το μουσικό αποτύπωμα
ενός εθνικού τραύματος στην ταυτότητα της σύγχρονης Ελλάδας

Σπονδυλωτή μουσική παράσταση αφιερωμένη στα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική καταστροφή

21.06.2022

Από την Μικρασία...

Μουσικές μνήμες των Ελλήνων της Μικράς Ασίας στις «παλαιές» προσφυγικές κοινότητες της Αττικής

Συμμετέχουν ερασιτέχνες τραγουδιστές μικρασιατικής καταγωγής. Τους συνοδεύουν οι Τ. Γουσέτης, Α. Αρκαδόπουλος, Στ. Δορμπαράκης, Γ. Αβραμίδης, Δ. Ράπτης, Β. Οικονόμου.

22.06.2022

Ταμασάι Δουνγιά ή αλλιώς Περιπλάνηση στον κόσμο

Ρεπερτόριο και οργανολόγιο από την Ποντιακή και Καππαδόκιμη μουσική παράδοση

Παίζουν τα ΛΕΦΤΟΚΑΡΥΑ και οι ΚΙΟΡ ΤΟΠΑΛ

11.07.2022

Τα Πολίτικα της αρμόνικας

Ένα μουσικό απόσταγμα της πολυπολιτισμικής παράδοσης της Πόλης

Παίζουν οι Δ. Κούστας, Α. Κατσαβός, Β. Τσιφτσή

12.07.2022

Η συμφορά ως ευλογία...

Η επίδραση των Μικρασιατών μουσικών στη διαμόρφωση του νεοελληνικού μουσικού χάρτη

Παίζουν οι POLIS ENSEMBLE και η Ειρ. Δερέμπεη

11.09.2022

Προσφυγοτράγουδα της Μικράς Ασίας

Η συνάντηση της Μικρασιάτικης σχολής με την εγχώρια μουσική παράδοση

Παίζουν το ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ ΤΡΙΟ και οι Μ. Λιουδάκη, Κ. Κοπανισάνος και Σ. Λαμπροπούλου

12.09.2022

Το Σμυρνέικο σαντουροβιόλι

Η ακμή της μουσικής παράδοσης της Σμύρνης

Παίζουν οι ΜΑΝΕΡΙΤΖΗΔΕΣ και ο Γ. Νιάρχος

Σαν πλησιάσει ο καιρός, τα μάτια μου να κλείσω επιθυμώ στον τόπο μου, εκεί να ξεψυχήσω*

Είναι η δεύτερη χρονιά φέτος που το Μουσείο, μέσα από τις εκδηλώσεις του, επιδιώκει να φωτίσει το ρόλο της μουσικής στη διαμόρφωση συλλογικών ταυτοτήτων.

Για το 2022, ο τριετής κύκλος δράσεών του «Μουσικές ταυτότητες» διαπραγματεύεται τη θέση και τη σημασία της μουσικής στη διαδικασία διαμόρφωσης της συλλογικής ταυτότητας των προσφύγων γενικά, και των προσφύγων του 1922 ειδικότερα. Των ανθρώπων, που με βίαιο τρόπο εκπατρίστηκαν μαζικά και ήρθαν σε ένα νέο, όχι πάντα φιλικό περιβάλλον, για να συνεχίσουν με όρους που τους επιβλήθηκαν έξωθεν τη ζωή τους. Εγκαταλείποντας ένα περιβάλλον πολυπολιτισμικό, περισσότερο ανεκτικό στο «άλλο» και εν πολλοίς κοσμοπολίτικο, έφτασαν στην «αντίπερα όχθη» για να ενταχθούν βίαια σε μια κοινωνία ανέτοιμη, ούτως ή άλλως, να τους δεχτεί. Εκατό χρόνια μετά την Ελληνική Επανάσταση του 1821 και τη συγκρότηση του νεοελληνικού κράτους, το ζήτημα της εθνικής ταυτότητας ήταν ακόμη ανοικτό. Η άφιξη 1,2 εκατομμυρίου προσφύγων περίπου, όπως ήταν επόμενο, έδωσε στο ζήτημα επείγοντα και δραματικό χαρακτήρα. Στους καινούργιους τόπους εγκατάστασης, οι πρόσφυγες, ξένοι και περιθωριοποιημένοι, κλήθηκαν να επαναπροσδιορίσουν και οι ίδιοι την ατομική και συλλογική τους ταυτότητα, ενώ παράλληλα όφειλαν να επιδείξουν την αναγκαία προσαρμοστικότητα, προκειμένου να επιβιώσουν. Με την ελπίδα της επιστροφής να είναι πάντα παρούσα.

Η σπονδυλωτή αυτή παράσταση των έξι μουσικών εκδηλώσεων επιδιώκει να φωτίσει τον τρόπο που αυτοί οι άνθρωποι «χρησιμοποίησαν» τη μουσική – όχι μόνο ως παράδοση, αλλά και ως σύγχρονη τους καλλιτεχνική δημιουργία – προκειμένου να δημιουργήσουν ένα διακριτό και σταθερό σημείο αναφοράς και να την καταστήσουν συσσωρευτή συλλογικής μνήμης και βασικό στοιχείο της νέας, προσφυγικής τους ταυτότητας. Τον τρόπο που η μουσική έγινε κρίκος μιας αλυσίδας, δεμένη σφιχτά με την έννοια της καταγωγής, της ιστορίας, της συνοχής, της μνήμης και της αυτογνωσίας. Τον τρόπο που η μουσική έγινε μέσο επιβίωσης όχι μόνο οικονομικής, αλλά, κυρίως, κοινωνικής και βαθύτατα υπαρξιακής.

Επτά μουσικά σχήματα – δύο από αυτά σε κοινή παράσταση – προσκλήθηκαν από το Μουσείο για να δημιουργήσουν μια μουσική αφήγηση που συνδέει τη Μουσική με την προσφυγική ταυτότητα. Το κάθε ένα από αυτά επεξεργάστηκε, οργάνωσε και προλόγισε ένα μουσικό πρόγραμμα που τραβά νήματα μουσικής μνήμης από την πλούσια μικρασιατική παράδοση, όπως αυτή εκφραζόταν πριν την καταστροφή και τον ξεριζωμό μέχρι την προσαρμογή και την ενσωμάτωσή της στη νέα πατρίδα.

*Δίστιχο από αμανέ

21.06.2022

Από τη Μικρασία...

Μουσικές μνήμες των Ελλήνων της Μικράς Ασίας
στις παλαιές προσφυγικές κοινότητες της Αττικής

«...Μετά από ιστορική και λαογραφική μουσική έρευνα το πρόγραμμα περιλαμβάνει αντιπροσωπευτικούς σκοπούς και τραγούδια διάφορων περιοχών της Μ. Ασίας (Προποντίδα, Καππαδοκία, Βιθυνία, Ιωνία κ.ά.), με κάποια απ' αυτά, παλαιότατα και ξεχασμένα, που σπάνια ακούγονται πια, από τον ανεξάντλητο πλούτο της μουσικοποιητικής παραδοσιακής δημιουργίας, τα οποία αναφέρονται στα κλέη και τα πάθη του Μικρασιατικού Ελληνισμού. Πρόκειται για μια ανθολογία δημοτικών τραγουδιών - ακριτικά, παραλογές, της αγάπης, του γάμου, της ξενιτιάς, της θάλασσας και των ναυτικών κ.ά. - στα οποία Μικρασιάτες ερμηνευτές, φορείς της προφορικής παράδοσης, μέσα από την πηγαία βιωματική έκφρασή τους, αποδίδουν ανόθευτο το ύφος και το ήθος των τραγουδιών και, παράλληλα, συμβάλλουν στην «από στόματος λαού» μουσικο-λαογραφική καταγραφή αυθεντικών στοιχείων της άυλης πολιτιστικής μας κληρονομιάς...»

Παλάτια Μαρμαρά Προποντίδας

1. **Μαρμαρινός καρσιλαμάς**, οργανικός σκοπός
2. **Η ώρα έξι ν-της νυκτός** (Αγιά-Παρασκευούλα), ιστορικό, καθιστικό
3. **Νύχτα ήνταν που σε φίλησα**, της αγάπης, συρτός “καλαματιανός”
4. **Ω, Παναγιά Στυλαρινή, δίστιχα της σαντάλας**, συρτός και μπάλλος
5. **Το τραγούδι τ’ Άη-Γιωργιού**, παραλογή

Τραγουδάει η Παλατιανή Κατίνα Παπαδοπούλου

Σινασός Καππαδοκίας

6. **Σήμερις η σημερινή**, δίστιχα της αγάπης, χορός “κυκλικός”
7. **Εβράδυν’ παλιοβράδυν’**, ακριτικό, καθιστικό
8. **Η πάνω βίγλα πάρτηκεν**, ακριτικό, καθιστικό
9. **Μαλαματένιος αργαλειός**, παραλογή, χορός “κυκλικός”
10. **Χορός κουταλιών**, οργανικός σκοπός

Τραγουδάει ο Σινασίτης Κυριάκος Ηλ. Βλασιάδης

Τρίγλια Βιθυνίας

11. **Χρυσό μου καναρίνι**, της αγάπης, καθιστικό
12. **Η Σμαρώ**, δίστιχα της αγάπης

Τραγουδάει η Τριγλιανή Εισοδεία (Σωσώ) Λέου

Ερυθραία Ιωνίας - Σμύρνη

13. **Της Ερυθραίας το νερό**, δίστιχα της προσφυγιάς, συρτός και μπάλλος (Τσεσμές)
14. **Σεβερής**, δίστιχα της αγάπης, καρσιλαμάς (Μελί)
15. **Άταρης**, δίστιχα της αγάπης, αντικριστός (Αλάτσατα)
16. **Σμύρνη, πατρίδα μου γλυκιά**, θρηνητικό τραγούδι της προσφυγιάς
17. **Γιωργίτσα**, δίστιχα της αγάπης, καρσιλαμάς (Αλάτσατα)
18. **Ποια είν’ αυτή που μπρόβαλε**, δίστιχα της αγάπης, μπάλλος (Αλάτσατα)

Τραγουδούν οι Ερυθραιώτισσες Τούλα Σιδέρη, Μαρία Τζοανάκη, Μαρία Ρεμούνδου, Βάσω Γεώργαντζη, Χρύσα Μαδούρογλου, Μαίρη Μενάγια και Κατίνα Χατζηανέστη
Συντονισμός - επιμέλεια: Θοδωρής Κοντάρης

Συμμετέχουν οι μουσικοί:

Τάσος Γουσέτης (βιολί, μαντολίνο), Αλέξανδρος Αρκαδόπουλος (κλαρίνο, φλογέρα),
Στέφανος Δορμπαράκης (κανονάκι), Γιάννης Αβραμίδης (ούτι),
Δημήτρης Ράπτης (λαούτο), Βασίλης Ι. Οικονόμου (τουμπελέκι, ντέφι).

Μουσική - λαογραφική έρευνα, επιμέλεια προγράμματος: Βασίλης Ι. Οικονόμου

22.06.2022

Ταμασάι Δουνγιά ή αλλιώς Περιπλάνηση στον κόσμο

«...Περιπλάνηση στον κόσμο, είναι ο τίτλος του -γραμμένου στα καραμανλίδικα [τουρκικά σε ελληνική γραφή]- μυθιστορήματος του Ευαγγελινού Μισαηλίδη (Κωνσταντινούπολη 1871). Η μουσική σύμπραξη των δύο μουσικών σχημάτων περιπλανάται ανάμεσα σε δύο παραδόσεις με τόσα κοινά στοιχεία, που συχνά κανείς αναρωτιέται, τελικά αυτό το τραγούδι είναι Καππαδόκιμο ή Ποντιακό; Τα Λεφτοκάρυα και οι Κιορ Τοπάλ, πέρα από τις μεμονωμένες τους στιγμές, συνδυάζουν ρεπερτόρια και οργανολόγια των δύο περιοχών αναφοράς τους. Ακολουθώντας τη μουσική που άκουγαν, χόρευαν, τραγουδούσαν και ίσως έπαιζαν οι γιαγιάδες και οι παπούδες τους, παρουσιάζουν μια ενδιαφέρουσα και χωρίς ανάγκη διαχωρισμού μίξη. Αυτή, δανείζοντας και προσαρμόζοντας, οδήγησε σε μουσικές και πολιτισμούς πλούσιους, όπως συνηθίζει η παράδοση να κάνει παγκοσμίως...»

Συμμετέχουν τα μουσικά σχήματα:

ΛΕΦΤΟΚΑΡΥΑ: Νατάσα Τσακηρίδου (φωνή), Γιάννης Τσανασίδης (ποντιακή λύρα),
Ιάκωβος Μωυσιάδης (πολίτικο λαούτο, ταμπουράς)

ΚΙΟΡ ΤΟΠΑΛ: Ζαφείρης Ευθυμιάδης (κεμανέ, φωνή), Σωτήρης Τσουλουφίδης (ούτι),
Κώστας Αποκατανίδης (κρουστά)

1. **Εξ Βασίλη** - τελετουργικός χορός των Φαράσσων
Μοιρολόι - μουσική: Γιάννης Τσανασίδης, στίχοι: Νατάσα Τσακηρίδου
Αντίπασκα
2. **Κορτσόκο** - Φαρασιώτικο τραγούδι
3. **Ομάλ διπλόν Κιουμούς Ματέν**
4. **Του Σαβαχού το άστρο** - Φαρασιώτικο τραγούδι του γάμου
Τσουρτούγουζους - χορός της περιοχής του Κιουμούς Ματέν
5. **Τικ Λεφτοκαρύ'** - μουσική: Γιάννης Τσανασίδης, στίχοι: παραδοσιακό
6. **Ομάλ** - πηγή: ηχογράφιση Αναστασίου Λαζαρίδη, Μαυροπηγή Πτολεμαΐδας 1983, από το αρχείο Άρη Λαζαρίδη, διασκευή: ΛΕΦΤΟΚΑΡΥΑ
Τικ Τρομαχτόν - πηγή: ηχογράφιση Hüseyin Dilaver, Τραπεζούντα, διασκευή ΛΕΦΤΟΚΑΡΥΑ
7. **Λέιλαλι** - τραγούδι από την Καρβάλη. Τραγουδιόταν σε όλες τις σημαντικές γιορτινές μέρες.
Γιουβαλάντουμ - χορός της περιοχής του Ακ Νταγ Ματέν
8. **Απές σην καραντίνα** - από το αρχείο της Μέλπως Μερλιέ «Τραγούδια του Πόντου - Ηχογραφήσεις του 1930», τραγούδι: Ξανθίππη Ιωσηφίδου
9. **Χορός με τα μαντήλια** (Χορός μο τα γλέχε) - Φαρασιώτικος αντικρυστός χορός
Τερς - χορός των Μεταλλείων του Πόντου (Ακ Νταγ Ματέν και Κιουμούς Ματέν)
10. **Κωδών** - σκοπός που έγινε γνωστός από τον λυράρη Γώγο Πετρίδη και τον Χαράλαμπο Ευφραιμίδη
Ομάλ δυτικού πόντου - πηγή: Στάθης Ευσταθιάδης
11. **Τικ Ματσούκας**
12. **Αγρόμηλον** - μουσική: ΛΕΦΤΟΚΑΡΥΑ, στίχοι: Νατάσα Τσακηρίδου, Σάββας Τσενεκίδης, παραδοσιακό
13. **Απόψιν τα μεσάνυχτα** - τραγούδι από την Σινασό
Τ' έρημον τ' εγκαλιόπο μ' - παραδοσιακός σκοπός που παιζόταν από τον Χρήστο Αϊβαζίδη στην Παλάφσα (Κολχικό Λαγκαδά), στίχοι: Θεόφιλος Δημητριάδης
14. **Τικ τρομαχτόν** - σκοπός γνωστός σε ολόκληρο τον Πόντο, ιδιαίτερα αγαπητός στην περιοχή της Σαμφούντας
Από παν και 'κα - χορός της περιοχής του Ακ Νταγ Ματέν

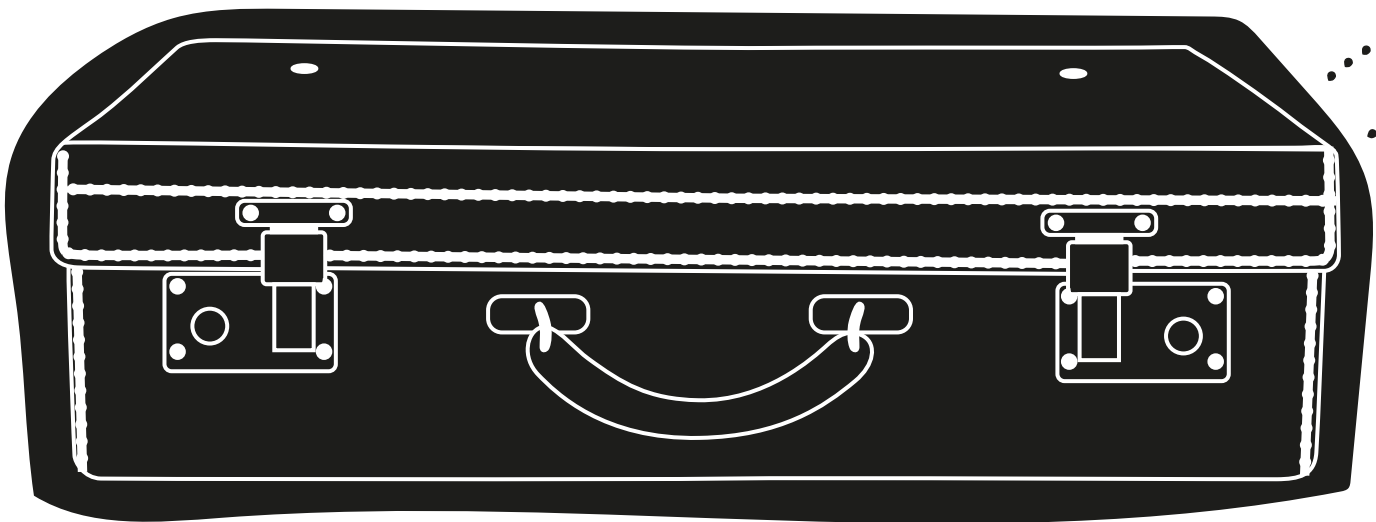
11.07.2022

Τα Πολίτικα της αρμόνικας

«...Η μουσική ως τέχνη αποτελεί σημαντικό στοιχείο της ταυτότητας του ανθρώπου, ενός λαού ή μιας χώρας. Άυλη, εύκολα μεταφερόμενη και προσβάσιμη μέσω της προφορικής παράδοσης και διάδοσης, έπαιζε και παίζει σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της ταυτότητας κατά τη διάρκεια των μεγάλων μετακινήσεων πληθυσμών και της προσφυγιάς. Οι πρόσφυγες, άνθρωποι που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις εστίες τους και να ζήσουν σε νέους τόπους, κουβαλούν συνήθως ελάχιστα υπάρχοντα, αλλά σίγουρα έχουν στις αποσκευές τους τις μουσικές και τα τραγούδια τους που έχουν μεγάλο «βάρος», αλλά καθόλου «όγκο». Μέσω της μουσικής, των τραγουδιών και των γλεντιών, διατηρείται και συντηρείται όχι μόνο η γλωσσική και πολιτιστική ταυτότητα, αλλά και ο τρόπος ζωής, οι καθημερινές συνήθειες και η ιστορία, προσωπική και εθνική του πρόσφυγα...

...Σμιλεμένα από την λαϊκή δημιουργικότητα και την έντεχνη επεξεργασία, σφυρηλατημένα στους δρόμους και τους τόπους της προσφυγιάς, τα τραγούδια και οι σκοποί πέρασαν από γενιά σε γενιά μουσικών, μέσω της προφορικής παράδοσης, και από τις αρχές του 20ού αι. μέσω των ηχογραφήσεων, αποτελώντας το απόσταγμα της αλληλεπίδρασης των λαών και των πολιτισμών που έδρασαν σε μια περιοχή - σταυροδρόμι Ανατολής - Δύσης και Βορρά - Νότου και ιστορικής συνύπαρξης 3.500 χρόνων. Σε αυτό το γεγονός οφείλεται η σημαντικότητα και η διαχρονικότητά τους...»

Συμμετέχουν οι μουσικοί: Δημήτρης Κούστας (ακορντεόν, φωνή),
Αναστάσης Κατσαβός (κιθάρα, φωνή), Βασιλική Τσιφτσή (φωνή)

1. **Συρτός Πολίτικος**, Κώστας Σκαρβέλης, οργανικό
2. **Η πιο καλή γκαρσόνα**, Παναγιώτης Τούντας, 1937
3. **Συρτός Πολίτικος**, οργανικό
4. **Λιλή η σκανταλιάρα**, Παναγιώτης Τούντας, 1931
5. **Πολίτικο αργό**, οργανικό
6. **Δημητρούλα μου**, Παναγιώτης Τούντας, 1936
7. **Συριανό ζειμπέκικο**, οργανικό
8. **Μόρτη θέλω κι ας πεθάνω**, Δημήτρης Μπαρούσης ή Λορέντζος, 1932
9. **Κοντραμπατζήδες**, Κώστας Ρούκουνας, 1935
10. **Συρτό Ντερμπεντέρικο**, οργανικό
11. **Βρε Μάγκικο**, Κώστας Καρίπης, 1938
12. **Πινόκλης**, Δημοσθένης Ζάττας, 1928
13. **Γιατί φουμάρω κοκαΐνη**, Παναγιώτης Τούντας, 1932
14. **Μπάλος**, Κώστας Σκαρβέλης, οργανικό
15. **Του δρόμου το παιδί**, Βαγγέλης Παπάζογλου, 1937
16. **Χαρικλάκι**, Παναγιώτης Τούντας, 1933
17. **Ταταυλιανός συρτός**, οργανικό
18. **Ντόκτωρ**, παραδοσιακό
19. **Αμάν Κατερίνα μου**, Παναγιώτης Τούντας, 1936
20. **Αντικρυστός Μικράς Ασίας**, οργανικό
21. **Νέα μερακλού**, Κώστας Τζόβενος
22. **Γλυκά λογάκια μου 'λεγες**, Κώστας Σκαρβέλης, 1935
23. **Τράβα ρε μάγκα και αλάνη**, Κώστας Σκαρβέλης, 1934
24. **Πολίτικο χασαποσέρβικο**, οργανικό
25. **Το μινόρε της αυγής**, Σπύρος Περιστέρης, 1936

..Ξύπνα, μικρό μου, κε άκουσε κάποιον μινόρε της αυγής,
..για σέβανε είναι γραμμένο από το κλάμα κάποιου ψυχής

12.07.2022

Η συμφορά ως ευλογία

Η κοσμογονικού μεγέθους επίδραση των Μικρασιατών μουσικών στη διαμόρφωση του ελληνικού φαντασιακού μουσικού χάρτη

«...Η μουσική υπήρξε αναπόσπαστο κομμάτι της σμυρνέικης καθημερινότητας και ταυτόχρονα το κατεξοχήν σύμβολο της σμυρνέικης ταυτότητας. Όσοι από τους κατοίκους της περιοχής κατέληξαν, έπειτα από τη Μικρασιατική Καταστροφή, στην Ελλάδα δεν είχαν λόγο να διατηρήσουν τη μουσική πρακτική τους "αγνή κι ανόθευτη" από πιθανές επιρροές, εφόσον η ίδια, αφενός μεν, αποτελούσε ένα κράμα πολλών και διαφορετικών μουσικών υλικών, αφετέρου δε, τροφοδοτούσε διαρκώς με σκοπούς και τραγούδια τα νησιά πολύ πριν το '22. Υπήρχε, όμως και ένας τρίτος σημαντικός παράγοντας ο οποίος δεν επέτρεπε στους «Σμυρνιούς» να επιδείξουν την οποιαδήποτε εσωστρέφεια σχετικά με τις μελωδίες και τα στιχάκια τους. Πολλοί εξ αυτών ήταν επαγγελματίες μουσικοί υψηλού επιπέδου, οι οποίοι έπρεπε να καθιερωθούν ως τέτοιοι και στην καινούργια τους πατρίδα.

Κατά τα γραφόμενα του Θεόδωρου Χατζηπανταζή, ..."το ρεπερτόριό τους ήταν ιδιαίτερα πλούσιο. Περιείχε, δηλαδή, τόση ποικιλία όση και η κοινή σε γενικές γραμμές μουσική παράδοση των λαών της περιοχής. Πέρα από τα τουρκικά και αραβικά τραγούδια, εκτελεσμένα σε ελληνική, τουρκική, αρμένικη και αραβική γλώσσα, τα προγράμματά τους πρόσφεραν πλήθος ελληνικά τραγούδια, λαϊκά των αστικών κέντρων της Ανατολής, αρβανίτικα, ρουμάνικα, βουλγάρικα και αιγυπτιακά". Εν τω μεταξύ, στην Αθήνα, τον Πειραιά και σε όσες πόλεις λειτούργησαν καφέ αμάν (Σύρος, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Αργίριο, Χανιά, κ.ά.) φαίνεται πως ο κόσμος της διασκέδασης ήταν έτοιμος να τους υποδεχτεί από τα τέλη του 19ου αιώνα, όταν και τα σμυρνέικα συγκροτήματα έκαναν εξαγωγή της μουσικής τους πρακτικής».

Συμμετέχει το μουσικό σχήμα POLIS ENSEMBLE:

Νίκος Παραουλάκης (νέυ, καβάλ, φλογέρα), Γιώργος Κοντογιάννης (λύρα),

Στέφανος Δορμπαράκης (κανονάκι), Αλέξανδρος Καψοκαβάδης (πολίτικο λαούτο, κρητικό λαούτο),

Μανούσος Κλαπάκης (κρουστά) και Θεόδωρος Κουέλης (κοντραμπάσο)

και η Ειρήνη Δερέμπεη (φωνή)

1. **Βόσπορος**, Νίκος Παραουλάκης
2. **Σε καινούργια βάρκα μπήκα**, εναρμόνιση: Γιάννης Κωνσταντινίδης
3. **Δεν είν' αυγή να σηκωθώ – Τα μελιτζανιά**, ανώνυμου
4. **Η Λιλή η σκανταλιέρα – Σμυρنيωτοπούλες**, Παναγιώτης Τούντας
5. **Ερηνάκι – Longa Skarveli**, Κώστας Σκαρβέλης
6. **Απόψε στο δικό σου μαχαλά**, Σπύρος Περιστέρης
7. **Ϊal**, Στέφανος Δορμπαράκης
8. **Άπνοια**, Αλέξανδρος Καψοκαβάδης
9. **Από ξένο τόπο – Έχασα μαντίλι – Τι σε μέλλει εσένανε**, ανώνυμου
10. **Σαν δεις αγάπης δάκρυα**, ανώνυμου
11. **Κανελλόριζα Λέσβου & Μικράς Ασίας**, ανώνυμου
12. **Ξύπνα μαυροματούσα μου – Λιβισιανός σκοπός & σούστα Ρόδου**, ανώνυμου
13. **Όσο βαθιά στη θάλασσα**, ανώνυμου
14. **Σέρτικο**, Θεόδωρος Κουέλης
15. **Βαρύτερα απ' τα σίδερα**, ανώνυμου
16. **Το ταξίδι του χαλεπιανού σκοπού**, ανώνυμου
17. **Από τα πολλά – Τίκι τίκι τακ**, ανώνυμου

11.09.2022

Προσφυγοτραγουδα της Μικράς Ασίας

«...Οι ήχοι που έφεραν μαζί τους οι πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία το 1922 εμπλούτισαν με την πολυμορφία και τη δύναμή τους τον ελληνικό μουσικό πολιτισμό. Με τον τρόπο αυτό, τα στοιχεία της Μικρασιάτικης σχολής αναμείχθηκαν με την εγχώρια μουσική παράδοση σχηματίζοντας σταδιακά μια νέα ταυτότητα, όσον αφορά στην ελληνική λαϊκή μουσική. Ορχήστρες με σαντούρια, κιθάρες, βιολιά, κανονάκια και ούτια κυριάρχησαν στη μουσική ζωή των μεγάλων πόλεων. Την περίοδο αυτή δημιουργείται μια πληθώρα νέων τραγουδιών από πρόσφυγες συνθέτες, τα οποία εκφράζουν τις νέες κοινωνικές και πολιτισμικές συνθήκες και διαδίδονται σε ευρύτατα στρώματα του πληθυσμού. Πολλοί από τους στίχους των τραγουδιών αυτών προσαρμόστηκαν στα δεδομένα της ζωής των μεγάλων πόλεων, με αναφορές όχι πια στην παλιά, αλλά τη νέα πατρίδα. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί «ο μερακλής των συνοικισμών» του μικρασιάτη Γρηγόρη Ασίκη, στο οποίο μας ταξιδεύει σε ένα πλήθος από προσφυγικούς συνοικισμούς της Αθήνας και του Πειραιά, περιγράφοντας το κλίμα και τις συνήθειες των προσφύγων...»

1. **Ο μερακλής**, οργανικό, Σπύρος Περιστερής, 1933
2. **Ρομβία (Ταταυλιανό χασάπικο)**, οργανικό, Σπύρος Περιστερής, 1934
3. **Σμύρνη με τα περίχωρα**, Σταύρος Παντελίδης, 1935
4. **Κουκλί της Κοκκινιάς**, Παναγιώτης Τούντας, 1929
5. **Ο μερακλής των συνοικισμών**, Γρηγόρης Ασίκης, 1931
6. **Προσφυγάκι**, Βαγγέλης Παπάζογλου, 1938
7. **Νέος Κόνιαλης**, Γιάννης Δραγάσης (Ογδοντάκης), 1934
8. **Αρχοντογιός**, παραδοσιακό
9. **Πέργαμος**, παραδοσιακό
10. **Ομολογίες**, παραδοσιακό
11. **Η Μαρίτσα η Σμυρνια**, Δημήτρης Σέμσης, 1931
12. **Παγκρατιώτισσά μου**, Παναγιώτης Τούντας, 1940
13. **Πολίτικο συρτό**, Κώστας Σκαρβέλης, 1935
14. **Η ζωντοχήρα (Στο Περιστερι γνώρισα)**, Δημήτρης Μπενέτος, 1950
15. **Προσφυγούλα**, Μάρκος Βαμβακάρης, 1949
16. **Περιστεριώτισσα**, Στέλιος Χρυσίνης, 1939
17. **Δuo σεβντάδες (Αγαπώ μιαν Αρμενίτσα)**, Παναγιώτης Τούντας, 1933
18. **Δuo χήρες**, Κώστας Καρίπης, 1936
19. **Στους Ποδαράδες μια Πολίτισσα**, Αντώνης Νταλγκάς, 1931
20. **Ανάμνηση Σμύρνης**, Τιμόθεος Ξανθόπουλος, 1η ηχογράφιση: Αθήνα

Συμμετέχει το μουσικό σχήμα ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ ΤΡΙΟ: Βασίλης Σκούτας (μπουζούκι, φωνή), Δημήτρης Μηταράκης (κιθάρα, φωνή), Γιάννης Ζαρίας (βιολί, μπαλαμάς) και οι: Μαριάνθη Λιουδάκη (φωνή), Κωνσταντίνος Κοπανισάνος (κλαρίνο), Σοφία Λαμπροπούλου (κανονάκι)

12.09.2022

Το Σμυρνέικο σαντουροβιόλι

«...Το σμυρνέικο σαντουροβιόλι, χαρακτηρίζει όλη τη μουσική ακμή της μουσικής παράδοσης της Σμύρνης, μιας και κυριαρχούσε για πολλά χρόνια και ήταν το μουσικό δίδυμο που εκφράζει το ιδιαίτερο ηχόχρωμα της μουσικής της. Σαντούρι και βιολί, μαζί με κιθαρίστα, τραγουδιστή και ούτι, ήταν η πλήρης ανάπτυξη της σμυρνέικης ορχήστρας. Η συμβολή των προσφύγων στην ανάπτυξη της λαϊκής μουσικής στη χώρα μας, συνοψίζεται με τον καλύτερο τρόπο από τον Θεόδωρο Χατζηπανταζή στην τελευταία παράγραφο του βιβλίου του «Της Ασιάτιδος μούσης ερασταί» που κυκλοφόρησε το 1986. Γράφει: "Η καταστροφή του 1922 έμελλε να αλλάξει κατά πολλούς τρόπους την πορεία της Ελληνικής Ιστορίας. Ανάμεσα στα άλλα, έμελλε να φέρει από τα μικρασιατικά ακρογιάλια τους χανεντέδες της Σμύρνης, για να διασταυρώσουν την τέχνη τους με τον ταμπουρά του Μίμαρου και να κάνουν δυνατό να ξεπεταχτεί, στη διάρκεια της δεκαετίας του 1930, ένα νέο, θαλερό βλαστάρι της ανατολίτικης παράδοσης του ελληνικού λαού, το ρεμπέτικο τραγούδι».

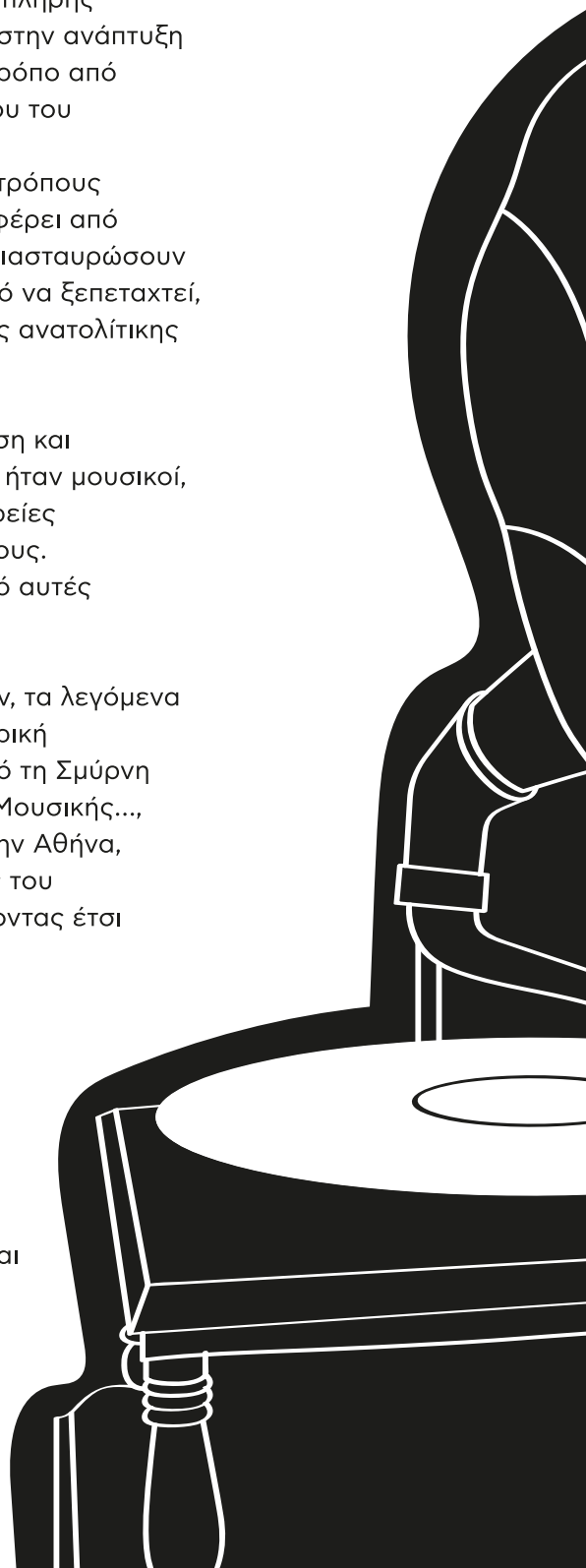
Ο ερχομός των προσφύγων στην Ελλάδα, συνέπεσε με την εμφάνιση και τη διάδοση του φωνόγραφου στα Βαλκάνια. Έτσι, όσοι πρόσφυγες ήταν μουσικοί, δεν δυσκολεύτηκαν να απασχοληθούν από τις δισκογραφικές εταιρείες ως εκτελεστές ή συνθέτες, αλλά και ως καλλιτεχνικοί διευθυντές τους. Η πείρα και οι γνώσεις που είχαν, ήταν πολλές φορές ανώτερες από αυτές των ντόπιων μουσικών και έτσι έγιναν περιζήτητοι....

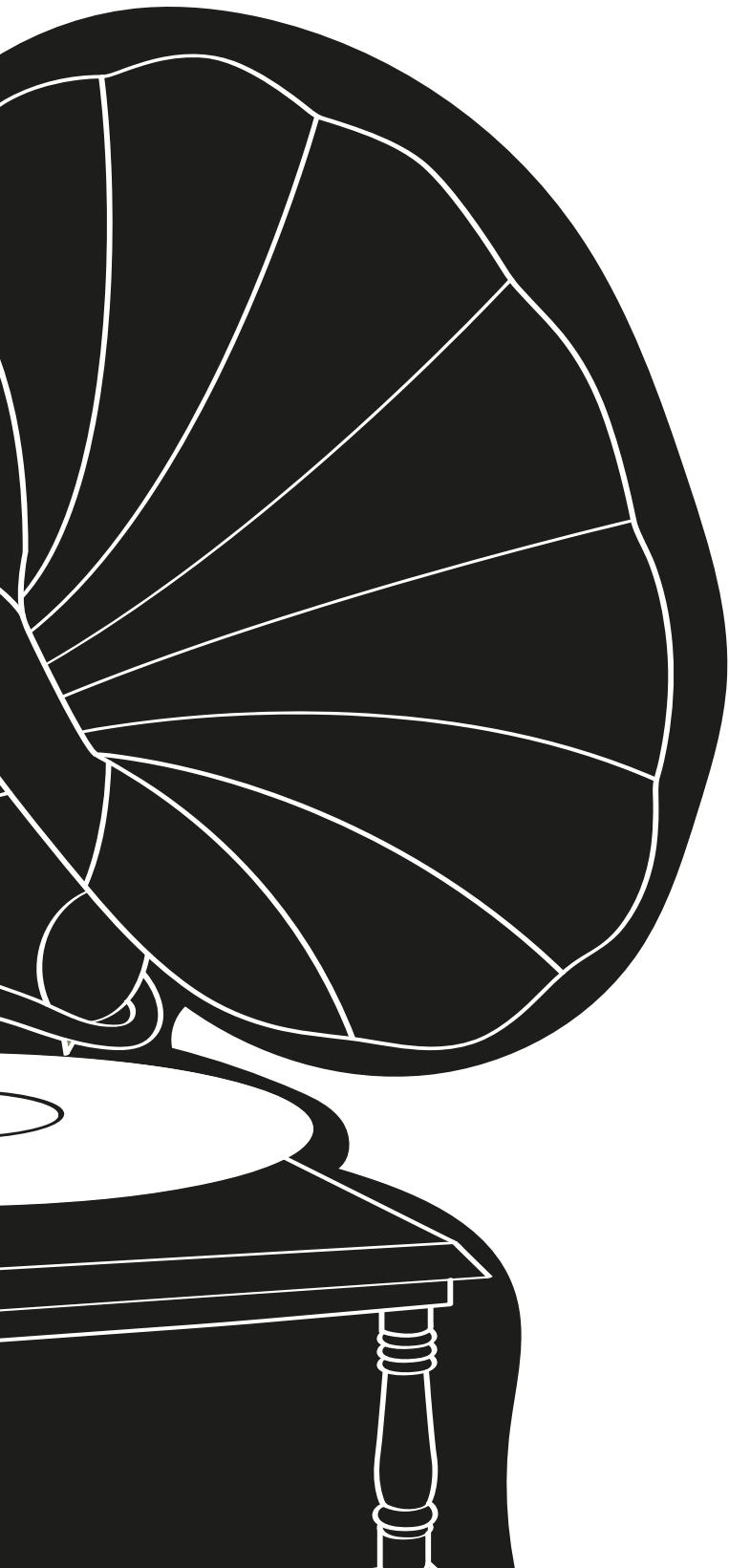
Το πρόγραμμα αντλεί υλικό από το ρεπερτόριο ανωνύμων συνθετών, τα λεγόμενα παραδοσιακά Μικρασιάτικα, που διασώθηκαν μέσα από την προφορική παράδοση... αλλά και από τις συνθέσεις μουσικών με καταγωγή από τη Σμύρνη και αφορούν την επώνυμη μουσική δημιουργία της Μικρασιατικής Μουσικής..., όπως αυτή αποτυπώθηκε στις ηχογραφήσεις του γραμμοφώνου στην Αθήνα, μεταξύ 1924 και 1936, όπου και αρχίζει η άνοδος της δημοτικότητας του ρεμπέτικου τραγουδιού και η κυριαρχία του μπουζουκιού, περιορίζοντας έτσι το Σαντουροβιόλι στην εμπορική δισκογραφία».

Συμμετέχει το μουσικό σχήμα MANEPITZHΔΕΣ:

Κυριάκος Γκουβέντας (βιολί), Βασίλης Κασούρας (ούτι, τραγούδι) και Βαγγέλης Πασχαλίδης (σαντούρι)

και ο Γιάννης Νιάρχος (κιθάρα, φωνή)

Ανώνυμων συνθετών

1. Αντάντε Σμυρνέικο και Αλέγκρο
2. Μια Σμυρνιά
3. Μπουρνοβαλιός μανές
4. Από ξένο τόπο
5. Η Έλλη
6. Περβολαριά
7. Μπάλλος μανές

Γιάννη Δραγάση (Ογδοντάκη)

8. Καρδιοκλέφτρα
9. Μπελαλής
10. Μανώλης
11. Ελενάκι

Βαγγέλη Παπάζογλου

12. Λεμονάδικα
13. Αγιοθοδωρίτισσα
14. Ζουρλοπαιμένης γέννα
15. Βάλε με στην αγκαλιά σου

Παναγιώτη Τούντα

16. Το κουκλί της Κοκκινιάς
17. Κουκλάκι
18. Αρμενίτσα
19. Πριγκιπέσσα
20. Μπινταγιάλλα
21. Αμάν Κατερίνα μου
22. Κρασοπίνω

Σταύρου Παντελίδη

23. Σμύρνη με τα περικόρα
24. Το σαλβάρι του Κιόρογλου
25. Ανάμνηση Σμύρνης, Τιμόθεου Ξανθόπουλου
26. Σμυρνέικο μινόρε

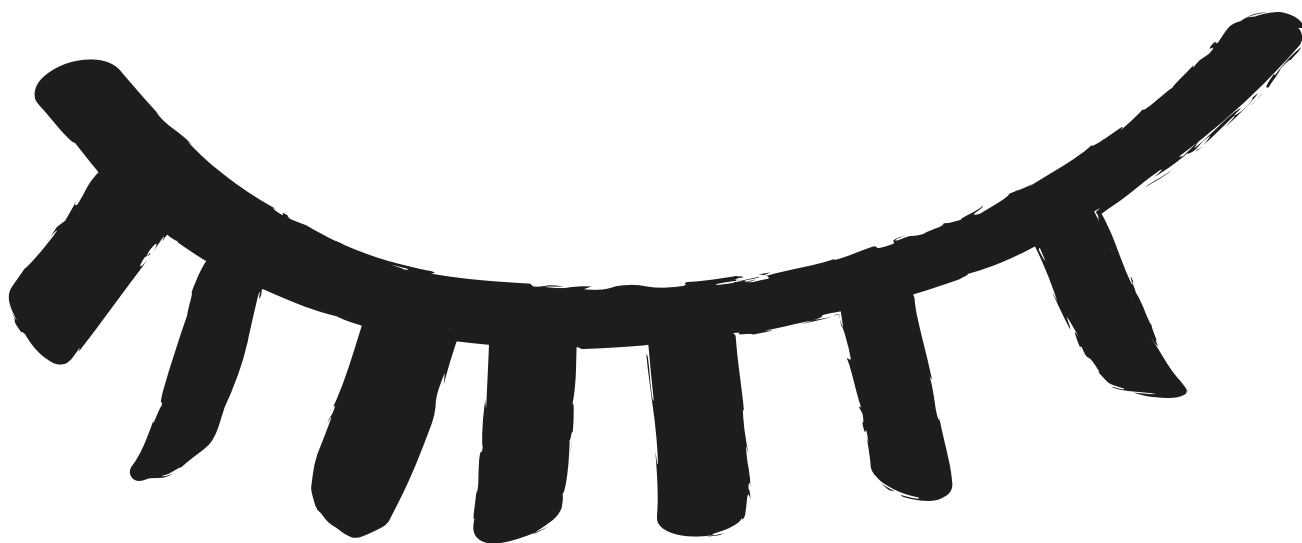
2022

Μουσική και
προσφυγική
ταυτότητα

2021
2023

ΜΟΥΣΙΚΕΣ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ

Ιδέα - Οργάνωση - Συντονισμός

Μουσείο Ελληνικών Λαϊκών Μουσικών Οργάνων «Φοίβος Ανωγειανάκης» - Κέντρο Εθνομουσικολογίας

Παραγωγή μουσικών εκδηλώσεων:

ArtShuttle

Γραφιστική επιμέλεια:

MULO creative lab

Απαραίτητη η δήλωση συμμετοχής. Θα τηρηθεί σειρά προτεραιότητας.

Τηλ. επικ. 210 32 54 129 (Δευτέρα έως Παρασκευή 9:00 με 15:00)

Μουσείο Ελληνικών Λαϊκών Μουσικών Οργάνων «Φοίβος Ανωγειανάκης» - Κέντρο Εθνομουσικολογίας
Διογένους 1-3, 105 56 Αθήνα, melfofake@culture.gr